

kose. Kanskje det bør brukes tid og krefter på diskusjoner om behandlingssystemer og faglighet ut fra erfaringsbasert kunnskap fra bøker som *Recovery på dansk* og *Vad hjälper?*

Olav Nytingnes

Rådet for psykisk helse
Oslo

Litteratur

1. Friis S, Larsen TK. Terapi ved psykoser. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 1393.

Til glede og nytte for all slags kirurger

Moshe Schein

Aphorisms and quotations for the surgeon

276 s, ill. Shrewsbury: TFM Publishing, 2003.

Pris USD 30

ISBN 1-903378-11-7

Dette er en bok om kirurger, for kirurger, til kirurger – fra kirurger og ikke-kirurger. Redaktøren har samlet om lag 1 500 sitater og utsagn om «alt mulig» relatert til kirurgi som fag, praksis og vitenskap.

Sitatene er organisert alfabetisk (f.eks. A = abdominal surgery, academics, appendicitis, etc. B = biliary, breast, etc.) i korte kapitler. Enkelte kapitler avsluttes med korte redaksjonelle kommentarer som avslører redaktørens eget talent for og glede av å være ordsmed. Utsagn og sitater er hentet både fra antikkens Hippokrates, men også fra nåtidens høyst levende Dag Sørli fra Tromsø. Han er sitert (s. 239) som eneste norske kirurg. I dette historiske tidsspennet er navn som McBurney, Murphy, Billroth, Mayo-brødrene, Ravitch, Cushing, Halsted, Lister, Hunter, Wangenstein, Mark Twain og Ronald Reagan sitert, for å nevne noen.

Enkelte morsomme og karakteristiske strektegninger akkompagnerer sitater og utsagn på en god måte. Underholdningsverdien øker, men kanskje enda viktigere – invitasjonen til refleksjon er åpenbar. Redaktøren har dedikert boken til sin gode venn professor John R. Farndon (1946–2002), som vil være en velkjent kirurgkollega for mange, ikke minst som redaktør av *British Journal of Surgery*.

En slik bok vil nok være til glede og nytte for all slags kirurger; både de som er kirurger, de som ønsker å bli – og de som aldri ble. Mellom de legendariske utsagn med «kliniske kirurgiske sannheter» skimter man også mer selvransakende sitater, ord med en undertone av selvmedlidhet og selvsagt enkelte sarkasmer. Her

er verbalt krydder for noen og enhver som skal forelese, holde tale til eller om kirurger eller kirurgifaget.

Boken er innbundet og trykt på godt papir. Et indeks til slutt er organisert både ut fra navn på den som er sitert, og på tema.

Fleire sitater står uten kilde, og sitatene er heller ikke knyttet til konkrete litteraturreferanser. Dette er nok et lite minus. Men likevel – jeg tror mange (kirurger inkludert) kan få seg noen hyggestunder, og kanskje også litt klokskap, ved å bla litt i denne boken. Prisen skulle ikke skremme noen.

Jon Arne Søreide

Kirurgisk avdeling
Stavanger universitetssjukehus

Smerte i flerfaglige perspektiv

Daniel B. Carr, John D. Loeser,

David B. Morris, red.

Narrative, pain and suffering

364 s, ill. Seattle, WA: IASP Press, 2005.

Pris USD 89

ISBN 0-931092-57-4

Narrative, pain and suffering er en bok som belyser smerte med ulike tilnæringsmåter. En av de tre redaktørene, Daniel B. Carr, er anestesilog og smerteforsker. Etter hvert opplevde han et gap mellom den generelle medisinske kunnskapen og møtene med individuelle pasienter og så behovet for en tilnærming som også kunne innramme smertens subjektive, kulturelle og sosiale aspekter. Carr organiserte en konferanse i 2003 som samlet forskere fra USA og Europa med kompetanse innen nevrobiologi, nevrokirurgi, psykologi, fysiologi, sosiologi, antropologi og litteraturvitenskap. *Narrative, pain and suffering* er et resultat av denne konferansen. I boken belyser 29 bidragsytere smerteproblematikk ut fra eget faglig ståsted.

Boken gir et rikt bilde av den eksisterende kunnskap i feltet, fra studier med bruk av funksjonell MR til antropologiske diskusjoner knyttet til fremstilling av smerte i det offentlige rom. Søkelystet er rettet mer mot grunnleggende problemstillinger enn spesifikke smerte- eller lidelses-tilstander. Nevrokirurgen John B. Loeser introduserer en medisinsk modell av smerte som inkorporerer smertesans, smerteopplevelse, lidelse og smerteatferd. Det narrative som har med fortellinger å gjøre, supplerer denne modellen, og en rekke bidragsytere vender tilbake til dette begrepet. Et nøkkelkapittel er Rita Charons A narrative medicine for pain. Noen kapitler har et kommenterende preg, mens andre er rene forskningsrapporter. Enkelte kapitler er direkte oppramsende og vitner lite om egen tankeinnsats. Carr ønsker i avslutningskapitlet å bygge bro mellom humanistiske, samfunnsvitenskapelige og biologiske forståelsesmodeller.

En bok som denne reiser flere spørsmål enn den besvarer. Det er også dens styrke. Boken viser at smerte er et fenomen med mange fasetter og at det er mange gode grunner til at det krever en flerfaglig tilnærming, også innen medisinen. *Narrative, pain and suffering* er ikke en lærebok i klinisk håndtering av smertepasienter. Boken gir derimot en grunnleggende forståelse og byr på utfordrende tanker for leger som interesserer seg for smerte eller som møter smertepasienter i sitt kliniske virke.

terende preg, mens andre er rene forskningsrapporter. Enkelte kapitler er direkte oppramsende og vitner lite om egen tankeinnsats. Carr ønsker i avslutningskapitlet å bygge bro mellom humanistiske, samfunnsvitenskapelige og biologiske forståelsesmodeller.

En bok som denne reiser flere spørsmål enn den besvarer. Det er også dens styrke. Boken viser at smerte er et fenomen med mange fasetter og at det er mange gode grunner til at det krever en flerfaglig tilnærming, også innen medisinen. *Narrative, pain and suffering* er ikke en lærebok i klinisk håndtering av smertepasienter. Boken gir derimot en grunnleggende forståelse og byr på utfordrende tanker for leger som interesserer seg for smerte eller som møter smertepasienter i sitt kliniske virke.

Jan C. Frich

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo